

Aquilina împotriva Maltei (MC) – 25642/94

Hotărârea din 29.04.1999

Art. 5 § 3: Judecător sau alt magistrat care exercită puteri judiciare

Deținut adus în fața unui magistrat care nu are puterea de a dispune punerea în libertate: *încălcare*

În fapt – Resortisant maltez născut în 1974, reclamantul, dl. Joseph Aquilina, are domiciliul în localitatea malteză Qormi. Suspectat de atentat la putoare, a fost arestat și apoi adus după 48 de ore în fața unui judecător al poliției judiciare. El a formulat o cerere de eliberare pe cauțiune, care a fost transmisă către *Attorney-General*. Acesta a decis să o respingă. Cererea a fost apoi examinată de către un judecător al poliției judiciare, diferit de cel în fața căruia a fost adus inițial reclamantul. Magistratul a admis cererea și domnul Aquilina a fost eliberat la două zile după arestare.

Reclamantul susține că faptul că nu a fost adus de îndată în fața unui magistrat care să aibă puterea de a-l pune în libertate reprezintă o încălcare a art. 5 § 3 din Convenția europeană.

În drept – Art. 5 § 3: Curtea reamintește jurisprudența sa potrivit căreia art. 5 § 3 are scopul de a garanta un control jurisdicțional rapid și automat al arestărilor dispuse conform dispozițiilor art. 5 § 1 lit. c). Magistratul care exercită acest control trebuie să audieze persoana deținută înainte de a lua decizia adecvată. Curtea subliniază că art. 5 § 3 obligă magistratul să examineze temeinicia detenției. De asemenea, Curtea consideră că acest control jurisdicțional pe care respectiva dispoziție îl impune trebuie să fie automat și nu trebuie să depindă de o cerere formulată în prealabil de persoana deținută. O astfel de cerință ar modifica natura garanției oferite de art. 5 § 3, care este diferită de cea prevăzută de art. 5 § 4, potrivit căruia persoana deținută are dreptul de a cere unei instanțe să examineze legalitatea detenției sale. Ar putea chiar să o priveze de sens, scopul art. 5 § 3 fiind acela de a proteja individul împotriva detenției arbitrare solicitând ca actul privativ de libertate să poată fi supus unui control jurisdicțional independent. Un control jurisdicțional rapid al detenției constituie totodată pentru individ măsura unei garanții importante împotriva relelor tratamente. Persoanele arestate fiind supuse unor astfel de tratamente, ar putea fi în imposibilitatea de a sesiza judecătorul cu o cerere de control al legalității detenției lor. Situația ar putea fi similară și pentru alte categorii vulnerabile de persoane arestate, cum ar fi cele cu o deficiență mentală sau cele care nu vorbesc limba magistratului. Curtea împărtășește opinia părților potrivit căreia aducerea reclamantului în fața unui magistrat a doua zi după arestare sa putea fi considerată a se fi produs „de îndată”, în sensul art. 5 § 3. Potrivit Guvernului, orice judecător al poliției judiciare are puterea de a dispune din oficiu punerea în libertate a persoanei aduse în fața sa, în cazul în care aceasta este acuzată de infracțiuni pentru care legea nu autorizează plasarea în detenție. Cu toate acestea, controlul automat impus de art. 5 § 3 depășește singurul aspect al legalității citat de Guvern. Potrivit Curții, acest control trebuie să fie suficient de extins pentru a cuprinde diversele circumstanțe care militează pentru sau împotriva detenției. Guvernul a susținut că, prezentând o cerere în temeiul art. 137 din Codul penal, reclamantul putea solicita un control al legalității detenției sale care să ajungă dincolo de întrebarea dacă acuzațiile de care era învinuit autorizau

plasarea sa în detenție. Curtea consideră totuși că respectarea art. 5 § 3 poate fi asigurată prin existența unei căi de atac de tipul celei prevăzute la art. 5 § 4. În orice caz, nu s-a demonstrat că un control care s-ar realiza în urma unei cereri formulate în temeiul art. 137 din Codul penal ar fi suficient de extins încât să autorizeze examinarea temeiniciei detenției. În consecință, Curtea respinge excepția preliminară ridicată de Guvern întemeiată pe neepuizarea căilor de atac interne.

În plus, Curtea consideră că aducerea reclamantului în fața judecătorului poliției judiciare la două zile după arestare nu a fost în măsură să asigure respectarea art. 5 § 3, deoarece magistratul respectiv nu avea puterea de a dispune punerea în libertate a reclamantului. În consecință, consideră că respectiva dispoziție a fost încălcată. Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea împărtășește opinia Guvernului, potrivit căruia problema eliberării pe cauțiune reprezintă o problemă distinctă, care nu poate fi ridicată în cazul arestării și detenției legale. În consecință, hotărăște că nu este necesar să examineze capătul de cerere întemeiat pe art. 5 § 3.

Concluzie: încălcare (unanimitate).